

CONSTITUTIONAL AND MUNICIPAL LAWDOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-324-8-3>**EMBODIMENT OF THE IDEA OF PARTICIPATORY
DEMOCRACY IN EUROPEAN COUNTRIES****УТІЛЕННЯ ІДЕЇ ДЕМОКРАТІЇ УЧАСТІ
В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ****Grynchak A. A. Гринчак А. А.**

*PhD, Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of State Building
Yaroslav Mudryi National Law University
Kharkiv, Ukraine*

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри державного
будівництва
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
м. Харків, Україна*

Демократія участі (або партисипативна демократія) – це форма демократії, в якій громадяни беруть активну участь у процесі прийняття рішень і розвитку суспільства. У багатьох європейських країнах існують різні механізми партисипативної демократії, такі як громадські слухання, обговорення з публікою, референдуми та інші форми залучення громадськості до процесу прийняття рішень. Наприклад, в Австрії відбувається низка консультацій з громадськістю на різних рівнях управління, від муніципалітетів до державних органів [1]. У Бельгії громадськість може брати участь у прийнятті рішень з питань охорони довкілля через механізм «консенсусу» [2, с. 54].

У Швейцарії референдум – це звичайний механізм прийняття рішень на рівні кантонів та муніципалітетів. Крім того, в Швейцарії існує механізм народних ініціатив, коли громадяни можуть зібрати достатню кількість підписів для внесення законопроекту або зміни Конституції [3].

Однак, існують проблеми впровадження партисипативної демократії у деяких країнах. Наприклад, в Італії референдуми використовуються неефективно, через недостатнє інформування громадян та більшість з них ніколи не беруть участі в них [4]. Також, інколи рішення, прийняті на референдумах, не можуть бути реалізовані через протидію з боку влади або інших обставин.

У Франції, де здійснюється практика петицій та обговорень з громадськістю [5], іноді відбуваються конфлікти між учасниками, які вимагають занадто різних рішень, що ускладнює процес розгляду та прийняття рішення.

У Великобританії проблемою є те, що багато громадських організацій не отримують достатньої фінансової підтримки від держави, щоб здійснювати свої ініціативи та проекти. Крім того, деякі питання можуть бути такими складними, що громадяни не можуть повністю зрозуміти їх і взяти участь у прийнятті рішення [1, с. 44].

Отже, впровадження партисипативної демократії вимагає великої уваги та зусиль від урядів країн, а також активної участі громадян. Необхідно забезпечити інформованість громадян, дати їм можливість висловлювати свої думки та брати участь у прийнятті рішень, а також підтримувати громадські організації та ініціативи.

Другою проблемою є те, що партисипативна демократія може здатися витратною і складною для впровадження у більшість країн. Це пов'язано з необхідністю залучення значної кількості громадян до процесів прийняття рішень, що може знадобитися додатковий бюджет. Також, щоб забезпечити ефективну участь, необхідно забезпечити адекватне інформування громадян і належну організацію процесу.

Однак, незважаючи на ці проблеми, партисипативна демократія продовжує розвиватися у багатьох країнах Європи і стає все більш популярною. Вона є важливим інструментом для забезпечення участі громадян у прийнятті рішень і розвитку їхнього суспільства.

Ще однією проблемою впровадження партисипативної демократії є недостатній розвиток інфраструктури для забезпечення участі громадян. Наприклад, не у всіх країнах є розвинуті механізми збору ініціатив та підтримки громадських проектів. Також відсутня уніфікована система збору та обробки даних від громадян, що знижує ефективність їхньої участі. Крім того, це може призвести до труднощів у плануванні та реалізації різних проектів, оскільки інформація збирається та зберігається в різних форматах та системах. Це може затруднити аналіз даних та використання їх для прийняття рішень.

Крім того, іноді партисипативна демократія може бути складною у впровадженні через зіткнення інтересів та різноманітність поглядів серед громадян. Наприклад, у разі проведення громадського обговорення проекту будівництва дороги, можуть виникнути суперечності між групами громадян, такими як ті, що проживають в районі, де планується будівництво дороги та ті, хто побоюється впливу будівництва на навколишнє середовище або місцеві історичні пам'ятки. Можуть виникнути інтереси різних груп, наприклад, бізнес-інтереси та

інтереси екологічних активістів, які можуть мати різні погляди на питання, що стосуються будівництва нових промислових підприємств. Ці суперечності можуть спричиняти затримки в прийнятті рішень, а також можуть знижувати підтримку ініціативи серед громадян та затримати процеси реформ.

Для вирішення таких суперечностей, важливо мати механізми, які дозволяють громадянам взаємодіяти та обговорювати різні точки зору. Наприклад, можна створити комітети з різних груп громадян, які представлятимуть їхні інтереси та здійснюватимуть консультації щодо прийняття рішень. Також важливо мати чітко визначені правила для прийняття рішень, які б враховували інтереси всіх груп громадян.

Однак, не зважаючи на ці проблеми, партисипативна демократія продовжує розвиватися у багатьох країнах світу, в тому числі у Європі. Вона допомагає залучати громадян до прийняття рішень, покращувати якість життя та зміцнювати довіру до публічної влади.

Популярні ініціативи громадської участі можуть бути позитивним кроком у збільшенні участі громадян у прийнятті рішень, але вони не є панацеєю на всі проблеми. Наприклад, в Іспанії референдуми на регіональному рівні можуть бути заблоковані центральною владою, що обмежує можливість громадської участі в прийнятті рішень [6]. Також, в деяких країнах ініціативи громадської участі можуть бути підмінені або ігноровані політичними партіями або корпораціями, що може знизити довіру громадян до партисипативної демократії.

Ще одна проблема полягає в тому, що партисипативна демократія може бути часом невідповідальною або непродуктивною. Наприклад, якщо громадськість не має необхідних знань або досвіду для прийняття рішень в певній сфері, особливо якщо громадяни не мають достатньої експертизи або інформації, щоб приймати рішення, то їх участь може призвести до неправильних рішень або до бездіяльності. У таких випадках, рішення можуть бути здійснені на основі емоцій або особистих переконань, які не завжди є раціональними або обґрунтованими. Такі рішення можуть призвести до негативних наслідків та знизити довіру громадян до партисипативної демократії в цілому. Тому важливо забезпечувати якісну освіту та інформаційну підтримку для громадян, щоб збільшити їх ефективність у процесі участі в прийнятті рішень.

Нарешті, існує проблема залучення різних соціальних груп до процесу партисипативної демократії. Наприклад, люди з меншими доходами або особи з обмеженими можливостями можуть мати менше можливостей для участі у партисипативних ініціативах. Наприклад, участь у публічних зборах чи консультаціях може вимагати від людей

часу, якого вони можуть не мати, або грошових витрат, таких як дорога до місця проведення зустрічі або догляд за дітьми, якщо ці зустрічі проводяться в пізній вечір. Крім того, люди з обмеженими можливостями, такі як люди з інвалідністю, можуть зіткнутися зі складнощами, пов'язаними з доступністю фізичних місць, де проводяться зустрічі та консультації.

Це може призвести до нерівності у прийнятті рішень та зниження довіри до партисипативної демократії як такої. Для того, щоб партисипативна демократія стала ефективною та репрезентативною, важливо забезпечити широку доступність усім соціальним групам і сприяти їхній активній участі в процесі прийняття рішень. Це може включати в себе застосування інноваційних технологій, використання онлайн-інструментів та забезпечення доступності для людей з різними потребами.

Для вирішення цієї проблеми необхідно забезпечити рівний доступ до інформації та можливості участі для всіх громадян. Так, деякі країни вводять спеціальні програми, що спрямовані на залучення соціально вразливих груп до партисипативних ініціатив, зокрема, шляхом надання фінансової підтримки, консультацій та інших заходів.

Загалом, партисипативна демократія стає все більш важливою складовою сучасної політики та публічної влади в країнах Європи та світу. Її втілення в практиці може допомогти збільшити довіру громадян до держави та зробити політичні процеси більш відкритими й прозорими. Однак, для цього необхідно продовжувати працювати над вирішенням проблем, які заважають повному розвитку партисипативної демократії в усіх країнах.

Література:

1. Громадянська участь – пряма демократія. URL: https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/buergerbeteiligung__direkte_demokratie.html

2. Участь громадськості в процесі прийняття рішень. Огляд стандартів та практик у країнах-членах Ради Європи. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/rubrik_rekomehdation/civik_Europe_2016.pdf

3. 150 років прямої демократії у Швейцарії, або Навіщо збирати 50 000 підписів за сто днів? URL: <https://adastra.org.ua/blog/150-rokiv-pryamoyi-demokratiyi-u-shvejcarii-abo-navisho-zbirati-50-000-pidpisiv-za-sto-dniv>

4. В Італії через низьку явку провалився референдум у сфері правосуддя, URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/06/13/7141144/>

5. Відкрита платформа для відкритих даних Франції. URL: <https://www.data.gouv.fr/en/datasets/>

6. Іспанія може дозволити регіонам проводити референдуми про незалежність. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2017/11/8/7073368/>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-324-8-4>

THE ESSENCE OF ACCESS OF PERSONS WITH DISABILITIES TO JUSTICE

ЗМІСТ ДОСТУПУ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ДО ПРАВОСУДДЯ

Kuvila O. I. Кувіла О. І.

*Postgraduate Student at the Department
of Constitutional, Administrative
and Financial Law
Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University
of Management and Law
Khmelnytskyi, Ukraine*

*аспірант кафедри конституційного,
адміністративного
та фінансового права
Хмельницький університет управління
та права імені Леоніда Юзькова
м. Хмельницький, Україна*

Для віднайдення відповіді на запитання про зміст доступу осіб з інвалідністю до правосуддя передусім варто окреслити, чим є правосуддя. Саме від поняття зазначеної категорії залежить подальше визначення із досліджуваним питанням.

Так, науковцями пропонується розуміти правосуддя як:

– діяльність виключно судів із розгляду і вирішення справ, віднесених до їх юрисдикції [4, с. 270]. Процитована дефініція кореспондується зі змістом статті 124 Конституції України в частині норми про здійснення правосуддя виключно судами. Проте в контексті зазначеного видається цікавою частина п'ята зазначеної статті Основного Закону, якою передбачено, що народ безпосередньо бере участь у здійсненні правосуддя через присяжних [2]. Виходить, конституційні норми визначають не лише судовий, а й суспільний (народний) характер правосуддя;